

Het Kerkblad

Protestantse Gemeente
te Leidschendam

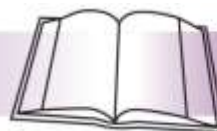
34e JAARGANG – No 5, 8 september 2023

Maandblad voor Leidschendam en Leidschenveen

U helpt mij, Heer, mijn trots te vergeten
en uit mijn hart is hoogmoed verdwenen.
Dat wat te groot is leg ik terzijde,
aandacht en eenvoud mogen mij leiden.

Nee, ik ben stil nu, weg alle woede,
stil als een kind, op schoot bij zijn moeder.
Zo zingt mijn ziel, met wie op God hopen:
'luister, kijk goed, Gods toekomst gaat open'.

Roel Bosch, psalm 131a

	Dorpskerk Damhouderstraat 2A Aanvang: 10.00 uur	Kruisheuvelkerk Burg. Roeringlaan 6 Aanvang: 10.00 uur	De Leidraad Harriët Freezerhof 20 Aanvang: 10.00 uur
Zondag (groen) 10 september 2023	Ds. Maarten Hameete Crèche, kindernevendienst	(S) Ds. Esther van Schie (te Gouda) Crèche, kindernevendienst	Dhr. Mario Boelen (te Hoofddorp) Crèche, kindernevendienst
Zondag (groen) 17 september 2023		Ds. Maarten Hameete Startzondag Crèche, kindernevendienst	(S)
Zondag (groen) 24 september 2023			Ds. Olivier Elseman (te Den Haag) (S) Crèche, kindernevendienst
Zondag (groen) 1 oktober 2023			Ds. Gert Jan de Bruin (S) Crèche, kindernevendienst The Lounge
Zondag (groen) 8 oktober 2023			Ds. Tim van Iersel (te Wateringen) (S) Crèche, kindernevendienst
Zondag (groen) 15 oktober 2023			Ds. Ton Zoutman (te Den Haag) (S) Crèche, kindernevendienst
Zondag (groen) 22 oktober 2023			Ds. Maarten Hameete (S) Crèche, kindernevendienst
Zondag (groen) 29 oktober 2023	Ds. Maarten Hameete (S) Kliederkerk Crèche, kindernevendienst		

(S) = Deze dienst wordt live gestreamd en kunt u online meemaken.

Bij de diensten

U kunt de dienst ook online meemaken via www.kerkdienstgemist.nl (zoek op Leidschendam). Later een dienst kijken kan via www.pgleidschendam.nl onder het kopje 'mijn PGL online diensten' (wachtwoord: zie hieronder in 'Colofon'). Meeluisteren en terugluisteren kan ook via www.kerkomroep.nl.

Autorijdienst: Voor vragen over de autorijdienst kunt u terecht bij de coördinatoren. Dorpskerk: Harry Hoft, (070) 320 10 90 of harryhoft@casema.nl. Kruisheuvelkerk: mevrouw Den Hartog-Snoei, (070) 327 46 04. (De Leidraad: vacant.)

Colofon

Het Kerkblad, officieel orgaan van de Protestantse Gemeente te Leidschendam. Verschijnt eenmaal per maand. Het Kerkblad wordt gratis verstrekt. Een vrijwillige leesvergoeding op IBAN: NL20 RABO 0127 6046 50 t.n.v. PG te Leidschendam wordt op prijs gesteld. Aan gemeentelieden die Het Kerkblad per post ontvangen, worden de jaarlijkse portokosten in rekening gebracht.

Informatie over deze kerkgemeente: Kerkenraad PG Leidschendam, p/a Damhouderstraat 2a, 2266 AS Leidschendam.

Website: www.pgleidschendam.nl

gebruikersnaam: gemeente; wachtwoord: internet

Administratie abonnementen/adreswijzigingen, klachten over de bezorging:

Eef Schotman, Buizerdlaan 259, 2261 CV Leidschendam

Telefoon: (070) 327 20 04, e-mail: e.schotman@hccnet.nl

Redactiecommissie: Ingrid den Hartog, Albert de Jong, Harry Hoft en Leo Kloos. Eindredactie: Leo Kloos en Harry Hoft.

Redactieadres:

Kastelenring 31, 2261 HB Leidschendam, tel. (070) 327 26 30

e-mail: kerkblad@pgleidschendam.nl

Inleveren kopij:

Het volgende nummer verschijnt op 27 oktober en zal gegevens bevatten voor een periode van 6 weken: 28 oktober t/m 8 december.

Inleveren kopij: zo tijdig mogelijk, bij voorkeur via e-mail of als tekstbestand op usb-stick; anders uitgeprint of getikt op wit papier A4-formaat.

De termijn sluit 13 oktober om 24.00 uur.

Overname van artikelen uit dit blad alleen met instemming van de redactie.

Druk: Editoo B.V., Schaapsdrift 49, 6824 GP Arnhem

Zondag 10 september 2023

In de Kruisheuvelkerk gaat ds. Esther van Schie-Hofman uit Gouda voor. Vanaf september 2017 is zij werkzaam als predikant met een bijzondere opdracht. Door de Kerk in Nesseland, wijkgemeente van de Hervormde Gemeente Zevenhuizen, is zij uitgezonden naar stichting Geloofsinburgering als predikant voor het landelijk werk onder migranten.

Zondag 17 september 2023, startzondag

We starten het nieuwe seizoen met een feestelijke startdienst! Niet alleen het startsein van een nieuw seizoen, maar ook de start van één dienst per zondag. We hopen op een seizoen met nog meer verbinding, samen zijn en samen geloven. Deze dienst zal in de Kruisheuvelkerk zijn. We starten de dag met een ontbijt vanaf 9.00 uur. Als je jezelf aanmeldt is dat fijn, maar je mag ook gewoon komen. Aanmelden kan via het pastoraal spreekuur of via ontbijt@pgleidschendam.nl. In de dienst staan we stil bij het thema: 'Ga mee'. In een creatieve dienst met veel muziek willen we een zegen vragen over het komende seizoen. Na de dienst zal de kindernevendienst de zoetheid verzorgen bij de koffie. Met de opbrengst hiervan wordt een deel van het jeugdwerk in onze gemeente bekostigd. Er is altijd meer dan genoeg, dus spaar gerust wat ruimte in uw maag (of neem het mee naar huis natuurlijk).

Zondag 22 oktober 2023

Deze dienst is met medewerking van het Leidschendam's Kerkkoor.

Zondag 29 oktober 2023

Mogelijk wordt er nog een extra 'dienst' gehouden. Zie verder de nieuwsbrief voor de invulling hiervan.

Huis van God

De vakantie ligt grotendeels weer achter ons. De scholen zijn weer begonnen en voor velen ook het werk. Vakantieherinneringen en foto's worden gedeeld. Fijn om terug te kijken, maar we moeten wel weer verder en zo ook wij hier als PG Leidschendam-Leidschenveen. Het is een spannende, maar ook onzekere tijd die voor ons ligt. Onze kerkenraad zal, bijgestaan door mensen van buiten met kennis van zaken, belangrijke beslissingen moeten gaan nemen. En natuurlijk heeft ieder van ons zo zijn stille wensen, maar het belangrijkste is om als één gemeente bijeen te komen. Daar hebben we al aan kunnen werken en wennen in de afgelopen twee maanden en ook in de komende tijd zullen wij gezamenlijk de diensten vieren, afwisselend in onze kerken.

Zoals Paulus al sprak in zijn eerste brief aan de Korintiërs: 'Broeders en zusters, in de naam van onze Heer Jezus Christus roep ik u op om allen eensgezind te zijn, om scheuringen te vermijden, om in uw denken en uw overtuiging volkomen één te zijn.' Het huis van God is dus niet allereerst het gebouw, maar dat zijn al die mensen samen die de kerk vormen. En denk dat vooral concreet: samen als leden van de PG Leidschendam-Leidschenveen, als mensen betrokken bij de kerk vormen we het huis van God. Samen zijn we een geestelijke tempel, een plek waar God woont.

Eta Woudenberg

Kerkkalender

voor Leidschendam
en Leidschenveen

Overzicht van activiteiten van de Protestantse Gemeente te Leidschendam, tot en met 27 oktober

Datum	Activiteit	Locatie	Contactpersoon
Wo. 13 september, 10.00 uur	Spelletjes 60+	De Binnenhof	
Wo. 13 september, 10.00 uur	Terras 't Kruispunt	Kruisheuvelkerk	
Vr. 15 september, 20.00 uur	Kerkcafé: spellenavond	Kruisheuvelkerk	
Zo. 17 september, 9.00 uur	Ontbijt Startzondag	Kruisheuvelkerk	ontbijt@pgleidschendam.nl
Wo. 20 september, 10.00 uur	Terras 't Kruispunt	Kruisheuvelkerk	
Do. 21 september	Oud papier	Dorpskerk	
Wo. 27 september, 10.00 uur	Spelletjes 60+	De Binnenhof	
Wo. 27 september, 10.00 uur	Terras 't Kruispunt	Kruisheuvelkerk	
Do. 28 september	Oud papier	Kruisheuvelkerk	
Za. 30 september, 17.30 uur	Bridging Gaps Maaltijd	Kruisheuvelkerk	Gert Jan de Bruin
Wo. 4 oktober, 20.00 uur	Gemeenteavond	Locatie wordt nog bepaald.	
Di. 10 oktober, 20.00 uur	PGL Zingt: liederen uit Iona	Kruisheuvelkerk	
Wo. 11 oktober, 10.00 uur	Spelletjes 60+	De Binnenhof	
Di. 17 oktober, 20.00 uur	Zinnig Café	Kruisheuvelkerk	
Do. 19 oktober	Oud papier	Dorpskerk	
Do. 26 oktober	Oud papier	Kruisheuvelkerk	
Wekelijks			
Di. 10.00 uur	Koffiedrinken	De Leidraad	
Wo. 12.30 uur	Open kerk	Dorpskerk	

In onze nieuwsbrief en op de website staat de meest actuele informatie.

Koffiedrinken in De Leidraad

Komend seizoen is er **elke dinsdagmorgen** vanaf 10.00 uur de mogelijkheid om koffie te drinken in De Leidraad. Terwijl de dampende bakjes koffie en thee op tafel staan worden de wenswaardigheden van de week gedeeld, herinneringen opgehaald en wat er dan ook maar ter tafel komt (en dat is een hoop).

U bent van harte welkom om langs te komen om met elkaar een kop koffie te drinken en bij te praten. Neem ook gerust wat lekkers mee. Tot snel!

Annemieke en Maarten

Open Kerk

Elke **woensdagmiddag** van 13.00 tot 15.00 uur kun je in de Dorpskerk terecht voor een kop koffie met wat lekkers. We ontmoeten elkaar aan tafel voor een gezellig en goed samenzijn. Schuif gerust eens aan!

Kerkcafé & Zinnig Café

Elkaar ontmoeten is leuk, en dat kan toch het beste in een ontspannen sfeer waar gezelligheid en verdieping elkaar afwisselen. Daarom gaan we komend seizoen de concepten van het Kerkcafé en het Zinnig Café met elkaar verbinden en afwisselen. De ene maand is er een Kerkcafé (gezellig samenzijn) op vrijdag, en de andere maand zal er dan een Zinnig Café (samen verdiepen) zijn op dinsdag.

Het eerste Kerkcafé is op **vrijdag(!) 15 september**. Na het grote succes van de vorige keren zal er de mogelijkheid zijn om samen spelletjes te spelen onder het genot van wat lekkers. Het is leuk als je zelf een spel meeneemt dat je graag speelt! We kijken uit naar weer een heel gezellige avond zo aan de start van het nieuwe seizoen.

Ook voor uw agenda: het eerste Zinnig Café is op **dinsdag(!) 17 oktober**.

Ebo, Annemieke en Maarten

Gemeentevergadering

Op **woensdag 4 oktober** is er een gemeentevergadering waarin we weer een stap verderzetten in het proces op weg naar onze toekomst. Om 20.00 uur start de vergadering; de locatie maken we noch bekend dus houd s.v.p. de nieuwsbrief of de website in de gaten.

Op deze avond zal gepresenteerd worden welke mogelijkheden er zijn om onze wensen voor ons toekomstige gebouw te realiseren in de Dorpskerk en de Kruisheuvelkerk. Deze opties zullen gewogen moeten worden, en we zijn dan ook benieuwd naar uw input. We hopen hier (opnieuw) op uw betrokkenheid en aanwezigheid.

Noteer in uw agenda ook alvast de datum van de jaarlijkse gemeentevergadering op **woensdag 1 november**, aansluitend op de dankdagviering.

**Ook het komend seizoen:
Elke week een gezamenlijke maaltijd,
'Een feest van ontmoeting'...**

Wat hebben we het vorig seizoen, week na week, kunnen genieten van die gezamenlijke maaltijden. Bij toerbeurt in een van onze kerkgebouwen. Elke bijeenkomst zat er een bont gezelschap rondom de tafel(s). Zowel gemeenteleden als disgenoten van buiten de (bekende) kring. We zijn verheugd dat we deze smaakvolle activiteit in het kerkelijk seizoen 2023/2024 kunnen voortzetten. De kookteams, elk bestaande uit twee of drie vrijwilligers, verzorgden thuis een maaltijd en zo was er dus elke keer een keuze uit twee verschillende maaltijden: vegetarisch en/of niet-vegetarisch. En na afloop natuurlijk koffie en thee! We gaan in de week na de Startzondag op dezelfde voet voort en wel vanaf **donderdagavond 21 september**.

Even wat praktische informatie:

- Elke **donderdagavond**: inloop vanaf 17.45 uur en de maaltijd duurt van 18.00 tot 19.00 uur. In elke nieuwsbrief wordt vermeld in welk gebouw die week de maaltijd plaatsvindt;
- **Kookteams** bestaan uit 2 of 3 koks en er is een **afwas duo** na afloop van de maaltijd;
- **Geen ingewikkeld menu**: eenpansgerechten en/of soep;
- **Opgave voor deelname**: tot en met **de dinsdag (tot uiterlijk 20.00 uur)** voorafgaande aan de maaltijd van die week via maaltijd@pgleidschendam.nl of via het telefoonnummer van het Pastoraal Centrum (070) 327 84 13. Geef dan ook gerust aan als u graag opgehaald en thuisgebracht wilt worden;
- **Kosten**: vooraf betalen bij binnenkomst; contant of pinnen. De kosten zijn vijf euro per maaltijd.

Het project staat of valt ook dit seizoen met voldoende vrijwilligers die, eens in de paar weken, een kookbeurt of de afwas na afloop voor hun rekening willen nemen. De gemaakte kosten kunnen natuurlijk worden gedeclareerd bij de penningmeester van onze gemeente! Mocht jij/u het kook- of afwasteam willen versterken of daarover eerst informatie willen hebben, stuur dan even een mail aan meindertburema@gmail.com of bel 06-11 73 85 09.

Mooie bijkomstigheid: na afloop van ons eerste maaltijdseizoen zat er nog een aanzienlijk bedrag in de pot en dat hebben we gedoneerd aan de plaatselijke voedselbank. Twee vliegen in een klap dus!

Weet u hartelijk welkom aan tafel...

Mandy de Pree, Maarten Hameete
Henk 't Hart en Meindert Burema

PGL Zingt: Zangavond met liederen uit Iona

Een van de mooie dingen aan ons liedboek is dat er liederen uit verschillende tradities in staan. In juni zongen we liederen van Huub Oosterhuis. Op **dinsdag 10 oktober** om 20.00 uur in de Kruisheuvelkerk gaan we liederen uit Iona zingen. Iona is een klein eiland voor de kust van Schotland met een oecumenische gemeenschap die mensen over de hele wereld inspireert. In ons liedboek staan 23 liederen die er zijn ontstaan en er zijn ook twee Nederlandstalige bundels verschenen. Gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping zijn terugkerende thema's in de teksten. Sommige liederen kennen we al en zingen we graag in de kerkdienst, zoals Lied 388: *Voor ieder van ons een plaats aan de tafel*, Lied 975: *Jezus roept hier mensen samen* en pinksterlied 701: *Zij zit als een vogel*. Andere liederen gaan we deze avond met elkaar uitproberen. Kom ook en zing mee!

Ga je mee: naar het Depot?

Samen een museum bezoeken, dat is veel leuker dan alleen. En je kijkt nóg weer anders naar de kunstwerken als je wordt rondgeleid. Gaat u, ga jij daarom mee op **zaterdag 4 november** naar het Depot in Rotterdam? Het is dat enorme spiegelende gebouw in het Museumpark met daarin de collectie van het Boijmans van Beuningen. Om 13.30 uur krijgen we daar een rondleiding in twee groepen van maximaal dertien personen. De rondleiding kost 7,50 euro plus de entree voor het museum (20 euro, met museumkaart 1 euro). Daarna is er nog alle gelegenheid om zelf het Depot te bezoeken. Aanmelden kan via: pastoraalcentrum@pgleidschendam.nl.

Kerken, samen op pad

Dit jaar bestaat de St. Laurentiuskerk in Stompwijk 150 jaar. Een mooie gelegenheid om eens samen een activiteit te plannen en wel 'Kerken, samen op pad'. En waar kunnen we de activiteit niet beter plannen dan daar waar in de middeleeuwen een Katholieke kapel heeft gestaan en wat nu de begraafplaats Wilsveen is.

Op zaterdag 2 september konden we op 'bedevaart' lopend naar Wilsveen of vanaf de St. Laurentius naar Wilsveen of andersom met auto of fiets. Zowel op de begraafplaats als in de Laurentiuskerk werden rondleidingen gegeven. Het was een leerzame, gezellige dag.

Op de website kunt u de foto's zien.

De jubileumcommissie van de St. Laurentiuskerk
De activiteitencommissie van de PGL
en Wijnand Wiegeraadt,
beheerder van de Hervormde begraafplaats Wilsveen

Bridging gaps: bezoek van twee studenten aan de kerkelijke gemeente

Al vele jaren komen theologiestudenten uit de hele wereld naar Amsterdam om met elkaar een tijdelijke leergemeenschap te vormen. Het programma wordt gedragen door de theologische faculteit van de VU en de Protestantse Theologische Universiteit.

Door uitwisseling ontdekken de deelnemers elkaars context. Het maakt uit of je in China woont, in Zuid-Afrika of in Indonesië. De positie van de kerken kan zeer verschillen. De gesprekken en colleges in Amsterdam dragen eraan bij dat de deelnemers, niet allen student, sommigen al werkend, hun eigen context leren zien vanuit een ander perspectief. Niet in de laatste plaats maken zij tijdens hun verblijf van bijna drie maanden kennis met de Nederlandse samenleving die zo anders is dan hun thuissituatie, en ook kennis met kerken in Nederland. Er vallen heel wat kloven te overbruggen, vandaar de naam van het studieprogramma: bridging gaps.

De achttien studenten, dit jaar uit verschillende Afrikaanse landen, maar ook uit Azië en Latijns Amerika, brengen in weekends twee aan twee bezoeken aan kerkelijke gemeenten.

In Leidschendam ontvangen ook wij op zaterdagmiddag 30 september twee gasten, de één uit Myanmar, de ander uit Brazilië. Er wordt in twee delen, eerst in de Dorpskerk en later in de Kruisheuvelkerk een presentatie verzorgd over de Protestantse Gemeente Leidschendam. De studenten krijgen o.a. iets te horen over het veranderingsproces dat gaande is, over jongeren- en ouderenwerk, over de diaconie en de ZWO. Vertegenwoordigers van diverse groepen zijn gevraagd om onze gasten wat te vertellen. Na die presentaties is er een open maaltijd vanaf 17.30 uur in de Kruisheuvelkerk. U kunt zich voor die maaltijd opgeven, er komen intekenlijsten te liggen in de kerken. Tijdens de maaltijd zullen de studenten zichzelf presenteren, vertellen over leven en kerk-zijn in eigen land. Op zondag 1 oktober zijn de studenten aanwezig bij de viering in De Leidraad en leveren aan de dienst een eigen bijdrage. De dienst is in het Nederlands, hun bijdrage uiteraard in het Engels, maar er zal worden gezorgd voor een vertaling. Na afloop is er gelegenheid om met de studenten (na) te praten.

Onze katholieke vriendinnen en vrienden zeggen ons soms dat ze lid zijn van een wereldkerk. Protestantenvrienden zullen dat niet beweren, hebben dat mondiale besef minder. Maar het is mooi dat het weekend ons iets kan laten zien van de kerk in de wereld, de kleuren die het geloof kan krijgen als je bijvoorbeeld in Myanmar of in Brazilië woont.

Welkom aan tafel op 30 september en van harte welkom in de viering. En laat u vooral niet afschrikken door de andere taal die er soms gesproken wordt, er wordt zo goed mogelijk gezorgd voor vertaling of toelichting in het Nederlands. Zo geven we met elkaar invulling aan de tekst in Lied 969: *In Christus is noch west noch oost, in Hem noch zuid noch noord*.

Gert Jan de Bruin

De tekst van lied 969 staat op [pagina 10](#).

Pastoraal Centrum

Wilt u bezoek van iemand van de kerk? Heeft u een vraag? Of wilt u bijvoorbeeld een ziekenhuisopname doorgeven? Neem dan contact op met het pastoraal centrum. Voor dringende gevallen (bijvoorbeeld bij overlijden) is het pastorale nummer altijd bereikbaar: (070) 327 84 13

E-mail: pastoraalcentrum@pgleidschendam.nl

Spreekuren: dinsdag en woensdag
van 9.00 tot 10.00 uur

Pastoraal coördinator: Annemieke Hartman

Predikant

Ds. Maarten Hameete

Werkdagen: dinsdag tot en met vrijdag

Telefoon: 06-83 82 74 34

E-mail: ds.hameete@pgleidschendam.nl

Meeleven

Heeft u suggesties voor bloemengroeten, wilt u graag bezoek 'van iemand van de kerk' of wacht u op een operatie? Laat het ons weten, via het pastorale nummer, e-mail of de app. Zo kunnen we naar elkaar blijven omzien, ook wanneer we elkaar niet in de kerk ontmoeten.

In memoriam mevrouw Oudhof

Dinsdag 25 juli is op 83-jarige leeftijd Ina Oudhof-Wesseldijk overleden. Ina was de vrouw van onze oud-predikant ds. Herman Oudhof. De dankdienst voor het leven van Ina heeft plaatsgevonden op dinsdag 1 augustus in de Hofkerk, te Hurdegaryp. Aansluitend was de begrafenis op de aangrenzende begraafplaats. We wensen de familie troost toe in deze tijd.

Ds. Maarten Hameete

In memoriam Wil van Elk

Op 28 juli is op 101-jarige leeftijd Wilhelmina van Elk - van Westenbrugge, beter bekend als Wil van Elk, overleden. Wil was getrouwd met Rien van Elk, en sinds 2010 weduwe. De dankdienst voor haar leven was op 3 augustus in de Dorpskerk. Ds. Maarten Hameete ging voor in de dienst waarin Psalm 8 centraal mocht staan. We stonden stil bij de hoop en het vertrouwen die uit die psalm klinken. We luisterden, zoals Wil dat ook graag deed, naar het orgel. Naar liederen die zij zelf had uitgekozen. Aansluitend is Wil begraven in het familiegraf op Wilsveen. In dankbaarheid kan de familie terugkijken op het leven van Wil, en we bidden hen ook toe dat die herinnering hen blijvend tot zegen zal zijn. En dat ze troost mogen vinden bij elkaar.

Ds. Maarten Hameete

Wij gedenken: Wim Witt

Op dinsdag 1 augustus is in hospice De Witte Roos overleden Willem Karel Frederik Witt in de leeftijd van 85 jaar. Wim woonde met zijn vrouw Corry aan het Valkhof. Samen kregen zij twee dochters en vier kleindochters. Wim was een van de stille krachten in onze gemeente, altijd betrokken maar wel graag op de achtergrond. Hij heeft jarenlang, beter gezegd decennialang, in de Kruisheuvelkerk gezorgd voor het stencilen en later het printen van de liturgieboekjes.

Wim hield enorm van muziek, hij speelde zelf hoorn en werd erg blij van samen musiceren. Ook was hij een enthousiast zendamateer. Tijdens de dienst ter herinnering aan Wim lazen we uit de brief van Paulus aan de Korintiërs over de liefde, liefde die blijft. Daarna is hij begraven op Noorthey. Wij gedenken Wim Witt met dankbaarheid. Dat de herinneringen tot een zegen mogen zijn.

Annemieke Hartman

Dankwoord bij het overlijden van Wim Witt

Mede namens mijn kinderen wil ik iedereen hartelijk bedanken voor de belangstelling tijdens de ziekte en na het overlijden van Wim. We voelden het als een warme deken om ons heen. We zijn blij dat hem verder veel pijn bespaard is gebleven.

We houden de fijne herinneringen aan Wim altijd bij ons.

Corry Witt-Polet
Valkhof 53

Invalkracht

Vanaf 10 september duikt er een nieuw gezicht op in de Protestantse Gemeente Leidschendam. Een invalkracht.

Even voorstellen

Mijn naam is Carel van der Meij. Ik ben dominee geweest in Amsterdam, Deventer, Voorburg en Naaldwijk. In die laatste plaats heb ik tot maart vorig jaar gewerkt en nu ben ik met pensioen. Maar al snel kreeg ik een telefoontje uit de Koningkerk in Voorburg. Het predikantsechtbaar daar ging naar Zoetermeer. Kon ik niet een tijdje invallen zolang ze daar op zoek waren naar een nieuwe predikant? Nou, dat kon ik wel, en ik vond het leuk om te doen zolang dat nodig was. Met ingang van september is het niet meer nodig. Er gaan nieuwe dominees aan het werk. Maar een paar weken geleden kwam er een telefoontje uit Leidschendam, met dezelfde vraag. Ik ben nog steeds fit, en ik vind het nog steeds leuk om te doen, dus ook op die vraag heb ik 'ja' gezegd. Er kan de komende tijd een beroep op me gedaan worden voor pastoraal bezoekwerk en het leiden van uitvaarten en kerkdiensten.

Er zijn wel eens mensen die vragen waarom ik dit werk ben gaan doen, waarom ik het ook graag doe. Kort gezegd: ik heb iets met Onze Lieve Heer en ik heb iets met mensen. Dan is pastoraal werk het mooiste dat je kunt doen. En wat ik fijn vind aan de kerk is onder andere dat je er kunt zingen. Dat doe ik erg graag. Ik kan beter over mijn geloof zingen dan preken. Al doe ik dat laatste ook graag. Maar niet te lang. Als ik denk dat ik meer dan een kwartier nodig heb om iets te vertellen moet ik er eerst nog maar eens goed over nadenken. Vind ik. En wat u er van vindt hoor ik dan wel. Ik houd wel van een gesprek. In een kerkdienst mag een dominee wat zeggen. En door de week is het zaak om je oren goed te gebruiken.

U kunt me bereiken via het algemene nummer van het pastoraat. Maar u kunt ook bellen of mailen: 06-18 05 70 70 of vdmeijc@kpnmail.nl.

Carel van der Meij

In de schijnwerpers

De rubriek *In de schijnwerpers* is op de achterpagina geplaatst.

Kindernevendienstnieuws

Op **zondag 17 september** is het startzondag. De zondag waarop we het nieuwe samen-kerk-zijn starten. Kerkdienst in één kerk per zondag en de leiding van de kindernevendienst die nu ook één geheel is.

Zoals gebruikelijk bakt de leiding van de kindernevendienst weer lekkere koek, cake, taart, koekjes etc. voor bij de koffie na afloop van de dienst. We zullen ook weer zakjes meenemen om eventueel lekkers in mee naar huis te nemen. De opbrengst van de verkoop is bestemd voor aanschaf van materiaal voor de kindernevendienst. De (groot)ouders en de kinderen zijn van 12.00 tot 14.00 uur nog welkom voor lunch en spelletjes.

De leiding van de kindernevendienst

Scriba: dhr. Floris van Hoek
Telefoon: 06-26 57 40 25
E-mail: scriba@pgleidschendam.nl

Kerkgebouw: Dorpskerk, Damhouderstraat 2
Telefoon: (070) 320 42 24
Koster: mw. Shirley Hofland, 06-12 33 14 99
E-mail: info.binnenhof@pgleidschendam.nl

Kerkgebouw: Kruisheuvelkerk, Burg. Roeringlaan 6
Telefoon: (070) 327 44 61
Koster: dhr. Ebo Roek
E-mail: koster.kruisheuvelkerk@pgleidschendam.nl

Kerkgebouw: De Leidraad, Harriët Freezerhof 20

Vergadering Kerkenraad PGL

Nog net voor de zomervakantie is veel informatie met u gedeeld via het kerkblad en op de gemeenteavond van woensdag 28 juni waar de toekomst van onze gemeente centraal stond. Voor de grote en kleine vraagstukken uit onze gemeente is uw kerkenraad bijeengekomen op 23 augustus 2023.

- De diaconale actie 'vakantietasjes' is een groot succes geworden, meer dan 100 kinderen hebben we een extra mooie zomer kunnen bieden. Weer een voorbeeld van hartelijkheid in onze gemeente en bovendien samenwerking om alle tasjes op de juiste plekken te krijgen.
- Ons pastoraal team (Annemieke, Maarten) wordt binnenkort aangevuld met de tijdelijke hulp van dominee Carel van der Meij, hierover leest u elders meer in dit kerkblad.
- Het programma HipHelpt krijgt voortgang, de Raad van Kerken Leidschendam-Voorburg heeft ook hulp aangeboden en de (burgerlijke) gemeente kan een aanzienlijk aandeel verder ondersteunen. Onze PGL gemeente zal in gesprek blijven om invulling te kunnen geven aan de lokale hulpvraagstukken.
- De meest recente voorgestelde wijzigingen van de kerkorde, via de consideraties, zijn door een afvaardiging van de kerkenraad bekeken, en kunnen wij positief ondersteunen.
- De kerkenraad bespreekt nog kort de afgelopen Erediensten. Het was fijn elkaar op de verschillende plekken (zoals de volle schuur) zo enthousiast te ontmoeten.

De gemeenteavond van afgelopen juni ervoerden we (en zo hoorden we ook terug van gemeenteleden) als succesvol. Over onze toekomst is het volgende gewisseld en bevestigd. De experts van onder meer Kerk Vitaal hebben toegelicht welke stappen we als gemeente zullen moeten zetten en met welke argumenten wij tot keuzes moeten komen. De uitleg van de (stads)architect was voor mij het meest verrassend. Ongelofelijk hoeveel informatie er is bij de beleving van gebouwen in onze wijken, en mede afhankelijk van het gedachtengoed uit die tijdsgeslacht, zoals bijvoorbeeld de symbolische betekenis van een paar traptreden op en af, of de argumenten bij een centraal georiënteerde kerkzaal.

Op de afgelopen gemeenteavond is voorgelegd hoe we de komende periode gaan rouleren over de drie gebouwen, vrijwel elke maand in een ander gebouw. Zonder bezwaren uit de gemeente, konden we als kerkenraad tot een besluitvorming omtrent het roulatieschema overgaan. Komende weken gaat het proces verder, er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en randvoorwaarden bij elk gebouw. Op een aanstaande gemeenteavond - op 4 oktober - wordt een volgende stap toegelicht.

Blijvend dankbaar voor uw betrokkenheid en steun voor onze toekomst.

Floris van Hoek, scriba PGL

Scriba: dhr. Rob Taag
Telefoon: 06-18 27 46 66
E-mail: scriba.cvk@pgleidschendam.nl
IBAN: NL20 RABO 0127 6046 50 t.n.v. PG te Leidschendam
IBAN: NL08 INGB 0000 0066 66 t.n.v. penningmeester PG te Leidschendam onder vermelding van *vrijwillige bijdrage*

Secretaris: vacature
E-mail: diaconie@pgleidschendam.nl
IBAN: NL92 RABO 0127 6072 34
IBAN: NL96 INGB 0000 1175 05

Collectebestemmingen

De zomervakantie is voor velen weer ten einde. Ik hoop dat u allemaal een goede vakantie hebt gehad en de herinneringen weer met u mee mag dragen. We hebben ook dit jaar rond de vakantie weer mensen blij kunnen maken. Een hoop kinderen aan het begin van de vakantie met een vakantietasje met allerlei leuke dingen erin. En verder hebben we ook dit jaar gezinnen op een vakantie kunnen sturen en ze daar even een week rust en minder zorgen mogen laten ervaren.

Zo ondersteunen we als diaconie mensen ver weg en dichtbij, en we merken dat het zo nodig is en dat mensen dankbaar en blij zijn dat ze geholpen worden. Nadat ze de eerste moeilijke stap hebben overwonnen en dat is toegeven dat je hulp nodig hebt. Het is zo lastig om toe te geven dat je het niet altijd alleen kan. Maar is het ook niet zo, dat we het eigenlijk nooit alleen kunnen? We hebben God nodig in ons leven, die ons leidt. En hoe Hij dat doet weten we niet. Dat kan door andere mensen op ons pad te brengen, die hulp aanbieden. We hebben God en elkaar zo hard nodig om in deze wereld te leven.

Mocht u geld naar de rekening overmaken van de diaconie, wilt u dan zo vriendelijk zijn om collectedoel en/of datum aan te geven. Dit omdat we iedere week voor een ander doel collecteren. We willen graag de onderstaande wettelijke collectedoelen onder de aandacht brengen. En verder willen we ook de collecte-app 'Appostel' onder uw aandacht brengen, waarbij het makkelijk is om vanuit een tegoed of iDeal te betalen. Hieronder staat hoe het werkt.

Collecten-app - digitaal collecteren

Als thuis-luisteraar en bezoeker van de kerk kunt u ook digitaal een bijdrage geven voor een collecte. Via een app genaamd 'Appostel' op uw telefoon kunt u via iDeal of via een tegoed binnen de app anoniem uw bijdrage overmaken aan de kerk. Die app kunt u downloaden van APP STORE (Apple) of GOOGLE PLAY (Android). Een handleiding is digitaal op te vragen via het e-mailadres van de secretaris. Heeft u hulp nodig bij de app, mail dan ook gerust.

Verder kan een bijdrage voor een collectedoel ook overgemaakt worden naar bovengenoemde bankrekeningnummers t.n.v. College van Diakenen PGL o.v.v. het collectedoel waar uw gift voor bestemd is. Een bijdrage voor de kerk en/of de diaconie is aftrekbaar bij uw belastingaangifte. Dat is ook van toepassing wanneer u een collectebijdrage geeft via de collecten-app of rechtstreeks stort op de bankrekening van het College van Diakenen.

Zondag 10 september - Collecte Protestantse Kerk 2023 Kinderen en jongeren (Nederland)

Zijn jongeren de toekomst van de kerk? Nee, ze zijn waardevol om wie ze nu zijn. Daarom is het belangrijk om ervoor te zorgen dat ze zich thuis voelen in de kerk en serieus worden genomen. Onderzoek maakt duidelijk dat kerken die hier zorgvuldig mee omgaan aantrekkingskracht hebben op kinderen en jongeren. Daarom heeft de jeugdwerkorganisatie van de Protestantse Kerk seizoenspakketten gemaakt: een totaal jeugdseizoen aan

materiaal voor jeugdgroepen, clubs en gezinnen, uitgedacht in samenwerking met lokale gemeenten.

Zondag 17 september - Hospice Gentlecare

Ruim tien jaar geleden zijn Ivonne en Tommy Gentle in Britstown (Zuid-Afrika) gestart met de opvang van zieken in hun omgeving omdat via de officiële gezondheidszorg veel mensen niet de noodzakelijke zorg konden krijgen. Dankzij de goede zorg die wordt verleend hebben steeds meer mensen in Britstown en omgeving dit hospice leren kennen en waarderen. Daardoor ontstond de noodzaak om de bestaande ruimten te verbouwen en uit te breiden. Het hospice beschikt na de verbouwing over een intensive-care kamer, twaalf bedden voor terminale patiënten en tien bedden voor herstellende patiënten die niet naar huis kunnen. Er is ook een aparte vleugel bijgebouwd voor de opvang van kinderen. In het hospice worden circa tweeëndertig patiënten opgevangen waaronder negen kinderen met ernstige problemen die nergens anders terecht kunnen. Ivonne en Tommy Gentle die deze zorg zijn gestart worden nu bijgestaan door een team van zestien medewerkers. Die medewerkers kunnen hun werk doen mede dankzij de financiële steun uit Leidschendam. Het contact met dit hospice is ontstaan via familiecontacten van gemeenteleden in onze gemeente. In het kerkblad leest u regelmatig informatie van de werkgroep Hospice/Zorgcentrum Gentlecare. Deze werkgroep wordt o.a. gesteund door onze diaconie.

Zondag 24 september - Collecte Kerk in Actie 2023

Zending (Syrië, Vredeswerk)

Door de jarenlange burgeroorlog in Syrië zijn veel religieuze gebouwen verwoest. Voor mensen in Syrië is het voortbestaan van de kerk van cruciaal belang voor de stabiliteit in het land. De kerk is hier letterlijk en figuurlijk het middelpunt van de samenleving. Als zij weer is opgebouwd, kan ze haar onmisbare taak weer oppakken. Met een speciaal herstelfonds helpt Kerk in Actie kerken in Syrië op te bouwen. Herstel van de kerk betekent hoop voor de toekomst!

Meer lezen: www.kerkinactie.nl/kerkensyrie.

Zondag 1 oktober - ZWO project 2023 – 2024

Zie elders in kerkblad onder ZWO.

Zondag 8 oktober - Collecte Protestantse Kerk 2023

Missionair werk (Nederland, pioniersplekken)

In Nederland gaan steeds minder mensen naar de kerk. Maar dat betekent niet dat er geen behoefte is aan zingeving. Kerken spelen hierop in met pioniersplekken, een nieuwe vorm van kerk-zijn. Zoals bijvoorbeeld pioniersplek LUX in Den Haag, waar twintigers en dertigers met elkaar in ontspannen sfeer spreken over belangrijke levensvragen. De afgelopen tien jaar ontstonden zo'n 180 pioniersplekken binnen de Protestantse Kerk. Ze vormen nieuwe christelijke geloofsgemeenschappen voor diverse doelgroepen die nu niet kerkelijk betrokken zijn.

Meer lezen: www.protestantsekerk.nl/collecterooster.

Zondag 15 oktober – Diaconie

Digitaal kerk (kerkdienst gemist)

De diaconie maakt jaarlijks kosten voor de exploitatie van het beschikbaar stellen van de diensten aan mensen die thuis kijken en luisteren. Gemeenteleden die niet meer in de gelegenheid zijn om de dienst in 'hun' kerk bij te wonen kunnen via de digitale mogelijkheden die dienst thuis beluisteren en daardoor verbonden blijven met hun kerk. Met uw bijdrage blijven wij dankzij de digitale dienst samen één gemeente.

Zondag 22 oktober – Diaconie – Algemene middelen

De diaconie ondersteunt een groot aantal algemene zaken, maar daarvoor is ook aanvulling nodig van de middelen. Deze zondag is de collecte voor de aanvulling van de algemene middelen.

René Bron, penningmeester

Secretaris: mw. Dory de Niet

Telefoon: (070) 367 70 43

E-mail: zwo@pgleidschendam.nl

ZWO project 2023-2024 Bethania – Moldavië

Kinderen en ouderen worden gezien in Moldavië.

Collecte zondag 1 oktober

Vandaag een bijzonder verhaal speciaal voor de kinderen van onze gemeente.

Rainbow vliegt naar Moldavië, Roekoe!

Weten jullie wie ik ben? Ik ben Rainbow de duif. Ik vlieg de hele wereld over en als ik terugkom in Nederland, vertel ik jullie verhalen over de bijzondere kinderen die ik heb ontmoet.

Weet je, ik kom net terug uit Moldavië. Een land vol vriendelijke mensen, lange warme zomers en koude winters met sneeuw! Toch ben ik blij dat ik weer veilig terug ben in Nederland, en dat ik hier ook in de winter een warm plekje heb om te wonen. Ik zal je vertellen waarom. Net als Nederland ligt Moldavië in Europa. Maar het ligt helemaal aan de andere kant. Veel mensen zijn er arm, en veel papa's en mama's zijn naar andere landen verhuisd om daar geld te verdienen. Er zijn dus veel kinderen die niet bij hun ouders wonen. En de kinderen die wel samen met hun papa en mama wonen, zijn vaak heel arm. Zoals Simona. Simona heeft lange vlechten en houdt heel erg van grappjes maken. Als ik haar op een dag ontmoet, neemt ze me mee naar haar huis. "Wat een mooie, oude waterput hebben jullie in de tuin staan", roep ik enthousiast uit als we bij haar thuis aankomen. "Mag ik daaruit drinken?" "Probeer maar", antwoordt Simona. Ik buig met mijn kopje naar voren, maarohwat is die put diep! Ik kan het water helemaal niet zien. "Wij halen daar iedere dag ons water uit," vertelt Simona, "maar dat is heel zwaar werk. En in de winter is het ook nog eens een heel koud klusje." Ik fladder achter Simona aan naar binnen. Daar is het gezellig, maar ook een beetje koud. De muren zijn heel dun en er is geen verwarming. En dan vriest het nu nog niet eens buiten... "Kom, ik stel je voor aan mijn papa en mama", zegt Simona. "Mijn ouders zijn allebei ziek. Mama kan niet goed lopen en ze ziet slecht. Papa heeft ooit een klap met een bijl gehad en kan daardoor niet praten." Ik vind haar ouders erg aardig. Simona's moeder vertelt me dat Simona vroeger slechte cijfers haalde op school. "Gelukkig ontdekte ik Bethania", vertelt ze me. "Dat is een plek waar ze kinderen helpen. Kinderen kunnen er hun huiswerk maken en daar hulp bij krijgen, maar ze kunnen er ook lekker spelen. De mensen die er werken zijn heel lief." "Het is er echt heel erg leuk! Iedereen wil er met me spelen", vult Simona aan. Ik word heel nieuwsgierig: "Kunnen we daar een kijkje nemen?" Simona neemt me mee en ze heeft gelijk: ik zie allemaal vrolijke kinderen. Maar weet je wat me ook opvalt? Er zijn ook veel oude mensen. Ze lopen langzaam met een stok rond. Maar ze doen ook spelletjes met elkaar en drinken samen koffie. Samen met Simona schuif ik aan bij een tafeltje waar mensen een potje kaarten. "Mogen we meedoen?", vraagt Simona. "Natuurlijk!", zegt een van de ouderen, mevrouw Balina. "Ik ben wel benieuwd waarom u hier naar toe komt", vraag ik aan mevrouw Balina nadat ze het potje kaarten met gemak van ons heeft gewonnen. "Ik voelde me heel lang alleen, omdat mijn kinderen niet meer in Moldavië wonen. Hier bij Bethania ontmoet ik andere mensen, en dat is erg gezellig!" 's Avonds gaat iedereen weer naar huis, blij met wat ze die dag meegemaakt hebben. Ik word echt blij dat Bethania zo'n fijne plek is voor kinderen en ouderen in Moldavië!

Gesprekje:

- Wat vinden jullie van dit verhaal? Wat valt je op?
- Simona maakt haar huiswerk niet thuis maar bij Bethania omdat haar eigen mama haar niet kan helpen. Waar maak jij je huiswerk?
- Krijg je dan ook weleens hulp? Van wie dan?
- Wat kun je doen om Simona en de oude mensen te helpen?

Doe-idee:

- Bouw een vrolijk gebouw van karton en knip een heleboel kinderen van papier. Vraag aan de grote mensen om een kind van papier te kopen, te kleuren en in het gebouw te plakken.
- Verzin met elkaar hoe je zelf mensen die arm en eenzaam zijn kunt helpen. Kun je bijvoorbeeld op bezoek in een bejaardenhuis of verzorgingshuis en spelletjes doen met oude mensen? Doen jullie mee?

En voor de papa's en mama's hierbij informatie waar ze kunnen bijdragen aan dit mooie project. De bijdragen zijn van harte welkom. In de collectes, via Appostel of op de bankrekening van de diaconie o.v.v. ZWO-project Moldavië.

Bankrekeningnummer: IBAN NL92 RABO 0127 6072 34

ING rekeningnummer: IBAN NL96 INGB 0000 1175 05

Dory de Niet, secretaris

Gentlecare

Contactpersoon, namens de ZWO: dhr. Krijn Jongejan

Telefoon: 06-22 64 45 66

E-mail: krijn.jongejan@outlook.com

IBAN: NL33 RABO 0365 9080 02 t.n.v. Werkgroep Gentlecare van de PG te Leidschendam

Beste vrienden in Leidschendam,

We hopen dat het jullie allemaal goed gaat en wensen jullie een mooie nazomer. Onze winter is naar onze maatstaven extreem koud en nat. In de Karoo heeft het abnormaal veel geregend voor de tijd van het jaar, maar we zijn dankbaar voor de regen. Het gaat allemaal nog steeds goed in het zorgcentrum, maar het is ook erg druk. Afgelopen maand hadden we vier sterfgevallen. Het was echt hartverscheurend dat Elrico, die al 11 jaar bij ons was, is overleden door een longinfectie. We missen hem heel erg. Hij was bij ons als een stralende ster maar we weten dat hij nu in vrede en zonder pijn 'vrij rondloopt'!

Onze patiënt van de maand is Jonathan Hoogstander. Hij heeft een ernstige longaan-doening. Hij werd uit het ziekenhuis ontslagen omdat ze niets meer voor hem konden doen. Hij moest 24/7 aan de zuurstof. Onnodig te zeggen dat daar waar hoop, liefde en lekker eten is, ook leven is. Hij was net vader geworden van een zoontje. Toen hij zijn zoon voor het eerst zag, gaf hem dat alleen maar hoop en kracht om te vechten. Hij huilde zo veel dat wij ook allemaal in tranen waren. Het gaat nu zo goed met hem dat hij het grootste deel van de dag van de zuurstof af is. Als alles goed blijft gaan, kan hij snel naar huis. Als je ziet wat geloof, hoop en liefde kunnen doen, maakt dat onze strijd zo de moeite waard!

Wees voorzichtig allemaal en we waarderen het heel erg dat jullie ons in jullie gebeden gedenken.

Ivonne Gentle

Leidschendam's Kerkkoor

Secretaris: dhr. Rob Taag

Schadeken 143, 2264 KK Leidschendam

Telefoon: 06-18 27 46 66

E-mail: r.taag@kpnplanet.nl

1953 - 2023
Leidschendam's Kerkkoor 70 jaar
Hèt Koor waar zingen en gezelligheid
de bovenTOON voert!

Heel dankbaar en trots zijn wij dat we dit jaar ons 70-jarig jubileum mogen vieren. We realiseren ons dat dit best een bijzonder gegeven is. In de afgelopen 70 jaar is er veel gebeurd, veel veranderd. Maar nog steeds zingen wij graag en vol overgave met elkaar, om zo ons geloof te belijden.

Het koor heeft wel minder leden dan voorgaande jaren door verschillende redenen, maar blijft een hechte, warme groep mensen, waar iedereen welkom is en zich snel thuis voelt. Lief en leed wordt er gedeeld, er worden gezellige activiteiten georganiseerd, maar uiteraard blijft het zingen, onze gezamenlijke passie, voorop staan.

We verlenen dan ook graag onze medewerking aan de kerkdiensten, maar natuurlijk ook graag rondom de feestdagen. Zo staat er ook dit jaar weer een kerstuitvoering op de agenda, 15 december in de Kruisheuvelkerk, met een feestelijk tintje gezien ons jubileumjaar, door o.a. het optreden van een Dickens Ensemble.

Wij nodigen hierbij gemeenteleden uit om op projectbasis aan deze uitvoering mee te doen. Hebben wij u nieuwsgierig gemaakt, en vindt u het leuk om met ons mee te zingen (en dus mee te repeteren deze periode), dan bent u van harte welkom! Wij starten in september met de repetities voor het kerstrepertoire, op donderdagavond in de Kruisheuvelkerk, van 19:30 tot 21:30 uur (inclusief pauze).

Voor informatie en/of aanmelden, kunt u terecht bij:

Marjo van Wieren, voorzitter - 06-15 10 18 97

of Annette Waaijer, adjunct - 06-23 74 18 59

Nieuws uit de Oecumene

Oecumenisch vrouwenwerk

Het thema dat **Vrouw en Geloof** heeft gekozen voor het komend seizoen is *grenzen*.

De eerste bijeenkomst is op woensdag 20 september. Deze bijeenkomst staat in het teken van de start van het seizoen over het gekozen thema 'grenzen'. Er is aandacht voor de bestaande kringen en de mogelijkheden om hier aan deel te nemen. Deze bijeenkomst start om 10.00 uur in de Dorpskerk.

De volgende bijeenkomst vindt plaats op 18 oktober in de Kruisheuvelkerk om 10.00 uur; er is dan een inleidster. U bent beide bijeenkomsten van harte welkom.

Voor meer informatie:

Els van Kouwen
evkouwenvrijn@kpnmail.nl

Het gebouw is meer dan een jasje

Vaak zie je met één blik of een kerkgebouw protestants of katholiek is. Maar waaraan zie je dat precies?

Het belangrijkste verschil tussen een protestants en een katholiek kerkgebouw is meteen zichtbaar als je de inrichting bekijkt. “Bij een protestantse kerk is alles gericht op ‘het Woord’”, vat restauratiearchitect en bouwhistoricus Hans Vlaardingerbroek samen. Dat heeft er sinds de Reformatie voor gezorgd dat protestantse kerkgebouwen duidelijk herkenbaar zijn: “De preekstoel of de kathedr zijn het centrale punt in de kerkzaal. Hier wordt de blik van de toehoorder naartoe getrokken.”

Een traditioneel protestants kerkgebouw is een zaalkerk: binnen is een grote open ruimte waar zoveel mogelijk mensen in moeten kunnen passen. Hoe groter de zaal, hoe hoger de preekstoel, want voorganger en kerkganger moeten elkaar kunnen zien.

Geen banken en stoelen

Zoals te zien is op schilderijen van oude kerken, stonden er vroeger geen banken of stoelen in. Die kwamen er pas later in, rond de achttiende eeuw. Het ontbreken van zitplaatsen betekende een flinke uitdaging na de Reformatie, toen de protestanten hun eerste kerken begonnen in te richten. In de – vaak van oorsprong katholieke – kerkgebouwen bepaalden een altaar en een koor de indeling.

De protestanten verschoven het koor of haalden het zelfs helemaal weg en verplaatsten de preekstoel naar een centraal punt. Vlaardingerbroek: “Banken werden, zo goed en zo kwaad als dat ging, in een amfitheater-opstelling om de preekstoel heen gezet. In sommige kerken moest je met een trapje naar de achterste banken, zo hoog liep die opstelling op.”

Beeldenstorm

Een onpraktisch bankenplan was niet de enige verandering die de protestanten aanbrachten. Aangezien de kerkdienst gericht was op het Woord, mocht niets daarvan afleiden. “Alles wat te maken had met devotie – het vereren van iets of iemand – verdween uit de kerk”, aldus Vlaardingerbroek.

De zogenoemde Beeldenstorm, die begon in 1566, had desastreuze gevolgen voor veel oorspronkelijk katholieke godshuizen. “Glas-in-loodramen met uitgebreide voorstellingen van heiligen werden eruit gesloopt. Hoofden van beelden werden afgehakt en complete muurschilderingen werden overgekalkt. Vandaar de witte muren in veel klassieke protestantse kerkgebouwen.” Het koor met het altaar maakte plaats voor een preekstoel, een doopvont en eventueel een kathedr.

Rijkdom showen

Toch is er in de meeste monumentale protestantse kerkgebouwen inmiddels weer het een en ander aan opsmuk te vinden. Gemeenten bouwden en versierden hun kerken namelijk aan de hand van de populaire stijl van dat moment.

In de negentiende eeuw was de neorenaissance-stijl de rage. Marmeren pilaren, sierlijk krullend houtwerk en zelfs voorstellingen van mythische wezens vonden zo hun plek in kerkgebouwen die enkele eeuwen daarvoor nog zo ijverig gestript waren.

De nieuwe versieringsdrift was meteen een mooie kans voor kerken om hun rijkdom te showen. De negentiende eeuw was namelijk een vruchtbaar tijdperk voor protestantse kerken in Nederland. De protestanten hadden genoeg geld en mankracht om regelmatig nieuwe kerken te bouwen of om hun oude, bestaande kerkgebouwen te versieren volgens de mode van dat moment.

Mengelmoes

De van oorsprong twaalfde-eeuwse Jacobikerkerk in Utrecht, waar Hans Vlaardingerbroek zelf kerkt, is een klassieker als het gaat om protestantse kerkarchitectuur. Het gebouw is van katholieke oorsprong, pas in 1580 kwam het in bezit van de Utrechtse protestanten. Zij deden vervolgens verwoede pogingen om te verhullen dat het een katholieke kerk was geweest.

Maar in de loop van de eeuwen veranderde deze weerstand. Bij restauraties kwam er aandacht voor de oorspronkelijke inrichting. De Jacobikerkerk zal er nooit meer helemaal uitzien zoals in katholieke tijden, maar bepaalde onderdelen zijn wel geres-taureerd.

Vlaardingerbroek laat zien hoe het interieur vandaag de dag een mengelmoes is van oud en nieuw, van protestants en katholiek. Het begint al bij binnenkomst. Op de muur tegenover de ingang zijn de restanten zichtbaar van een oude muurschildering van enkele heiligen. “Dit is een van de restauraties waar je de oorspronkelijke decoraties en kleuren terugziet”, legt hij uit. Verder zijn alle muren protestants witgepleisterd. Ook op het plafond is een poging gedaan om elementen van het oorspronkelijke plafond terug te brengen: blauwe, rode en gele strepen sieren de punten waar bogen in het plafond samenkomen.

In de kerk hangen twee borden met bijbelteksten op een perkamentkleurige achtergrond. “Als je goed kijkt, zie je dat deze teksten over een schilderij heen zijn geschilderd”, wijst Vlaardingerbroek. Een bordje ernaast laat het oorspronkelijke schilderij zien: een afbeelding van enkele heiligen.

Versierd

Voorin de kerk staat een hek met overdadige goudkleurige versieringen: vaten wijwater en daaromheen zwevende engelen. Vroeger was dit het hek voor het koor en het altaar, maar de eerste protestanten hebben het niet verwijderd. “Blijkbaar wilden zij zo’n kostbaar en mooi versierd hek er niet helemaal uit slopen. Soms besloten protestanten om voorwerpen van hoge materiële waarde toch te behouden.”

Door het hek naar achteren te verplaatsen, maakten ze plaats voor het typisch protestantse ‘liturgische centrum’: een preekstoel en een doopvont (niet het originele houten, maar een stenen doopvont).

Overall in de kerkzaal is de stijl van de negentiende-eeuwse neorenaissance terug te zien: passend bij de (zestiende-eeuwse) preekstoel van donker hout, versierd met krullend snijwerk, kwamen er rijk versierde entreepoortalen, herenbanken en de banken voor ‘gewone’ gelovigen, en psalmborden.

Ook het doopvont moet vroeger in deze stijl geweest zijn. In de jaren zeventig heeft de Jacobikerkerk een groot stenen doopvont gekregen, een teken dat ook deze kerk met verschillende stijlen door de jaren heen mee gedaan is.

Hoe een doopvont eruitziet, verschilt per kerk – soms zijn het losse schalen op een standaard – maar dat het in het liturgisch centrum staat, is typisch protestants. In de protestantse visie hoort het doopvont in de kerk en niet in een losse kapel. Ook gebeurt het dopen zelf tijdens een reguliere kerkdienst en niet tijdens een aparte mis, zoals in de katholieke kerk.

Secularisatie

Vanaf de jaren zestig in de twintigste eeuw zorgde de secularisatie ervoor dat er weinig nieuwe kerkgangers – en daarmee nieuwe kerkgebouwen – bij kwamen in Nederland. Veel klassieke, monumentale panden bleven weliswaar in gebruik – vaak bij de wat meer behoudende gemeenten – maar veel bestaande kerken werden ook gesloopt of kregen een nieuwe bestemming.

Wanneer er toch weer ergens een nieuwe kerk werd gebouwd, werd de tijdgeest duidelijk zichtbaar in het ontwerp. Behoudende gemeenten lieten zich vaak inspireren door de stijl van de klassieke kerken, maar progressieve gemeenten hadden na de Tweede Wereldoorlog meer oog gekregen voor liturgie en symboliek. Dat wilden ze ook terug laten komen in de bouwstijl.

Je ziet het bij veel naoorlogse kerkgebouwen terug, weet Vlaardingerbroek. “In veel kerken uit de late twintigste eeuw zie je dat de architect gespeeld heeft met licht en vormen.” Hij noemt een paar voorbeelden: “Gekleurde ramen in tactische opstellingen zodat het licht precies op een bepaald punt valt, kerkmuren die zich als een omhelzing om de kerkzaal heen krullen, en kerktorens in bijzondere vormen.”

(Uit <https://petrus.protestantsekerk.nl/artikel/>)

Binnengekomen berichten

= buiten verantwoordelijkheid van de redactiecommissie =

Verhuisbericht ds. Arend van de Beld

Oud adres: De Patrijs 27
7609 TP Almelo

Nieuw adres (per 15 mei):
Rijsterborgherweg 4 F 9
7412 VA Deventer

Gratis proeflessen bij de EC-Bijbelcursus

Wil jij een keer de héle Bijbel lezen, de rode draad door het Oude en Nieuwe Testament ontdekken en meer leren over de achtergrond van de Bijbel? Dat kan met de Bijbelcursus van het Evangelisch College. De EC-Bijbelcursus is een inspirerende cursus die of online of op locatie te volgen is. Elke maand wordt een boek uit het Oude Testament en een boek uit het Nieuwe Testament behandeld. Jaarlijks volgen circa 1100 deelnemers deze cursus, afkomstig uit de volle breedte van de kerk. In september kun je vrijblijvend een les volgen op een van de leslocaties. Zie voor meer informatie: www.evangelisch-college.nl/ec-bijbelcursus.

Theologische Vorming voor Geïnteresseerden (TVG) Een ontdekkingsreis door de wereld van geloof en bijbel

Heb je net als de kamerling uit het Bijbelverhaal in Handelingen 8, en dat was meer dan 2000 jaar geleden, dat als je de bijbel leest, je net als hij met vragen zit zoals: wat wordt er nou precies bedoeld? Zou je weleens meer willen weten over de bijbel? Hoe zit die bijbel in elkaar en hoe zit het met het oude en nieuwe testament? Wat is de geschiedenis van de kerk en waarom zijn er in de loop van de tijd allerlei dogma's ontstaan? Welke vragen kom je tegen bij ethiek en filosofie? En hoe zit het met al die variaties in de liturgieën van de verschillende kerken? Deze en nog veel meer vragen komen aan de orde in de cursus Theologische Vorming voor Geïnteresseerden (TVG).

De cursus behandelt breed de verschillende aspecten van de theologie zoals wereldgodsdiensten (Islam, Hindoeïsme, Boeddhisme). Hoe kijken mensen in Afrika, Latijns-Amerika, Ethiopië, India en China vanuit hun eigen tradities aan tegen God en Jezus Christus? Ook het Jodendom en Spiritualiteit zullen je vast inspireren. Vragen rond kerk en samenleving komen ook aan de orde. Maar de meeste aandacht gaat toch uit naar de verhalen in het oude en nieuwe testament.

Veel cursisten hebben de cursus ervaren als een verrassende ontdekkingsreis. De traditie is veel gevarieerder dan vaak wordt gedacht. Onder de deelnemers kom je mensen tegen van heel verschillende achtergrond. Iedereen is welkom op de cursus ongeacht leeftijd, achtergrond of religie. Het nieuwe cursusjaar begint de tweede week van september bij genoeg aanmeldingen op woensdagavond en donderdagmiddag. In de Christus Triumfator Kerk in Den Haag.

Nieuwsgierig geworden? Mail of bel dan naar de secretaris:
Annemarie van Duijn
w.van.duyn1@kpnplanet.nl
(071)-407 35 66. / 06-55 37 50 48

Lied 969 'In Christus is noch west noch oost'

*In Christus is noch west noch oost
in Hem noch zuid noch noord,
één wordt de mensheid door zijn troost,
de wereld door zijn woord.*

*Tot ieder hart, dat Hem behoort,
met Hem gemeenschap vindt.
De dienst aan Hem is 't gouden koord
dat allen samen bindt.*

*Geliefden, sluit u dan aaneen,
vanwaar en wie ge ook zijt;
als kinderen om uw Vader heen
en Christus toegewijd.*

*Laat zuid en noord nu zijn verblijd,
Hem prijzen west en oost.
Aan Christus hoort de wereld wijd,
in Hem is zij vertrouwd.*

De gezongen versie van dit lied vindt u op:
<https://petrus.protestantsekerk.nl/artikel/lied-in-christus-is-noch-oost-noch-west/>

Kerkelijke bijdrage

Voor vragen of opmerkingen over de vrijwillige bijdrage voor Kerkbalans kunt u contact opnemen met één van de AKB-kerkrentmeesters:

- André Vaders, 06-22 59 23 86 (e-mail: vaders.jaa@hetnet.nl)
- Hans Grolle, (070) 320 12 26 (e-mail: hgrolle@ziggo.nl)
- Mark Rip, 06-48 15 40 09 (e-mail: markrip1@gmail.com)

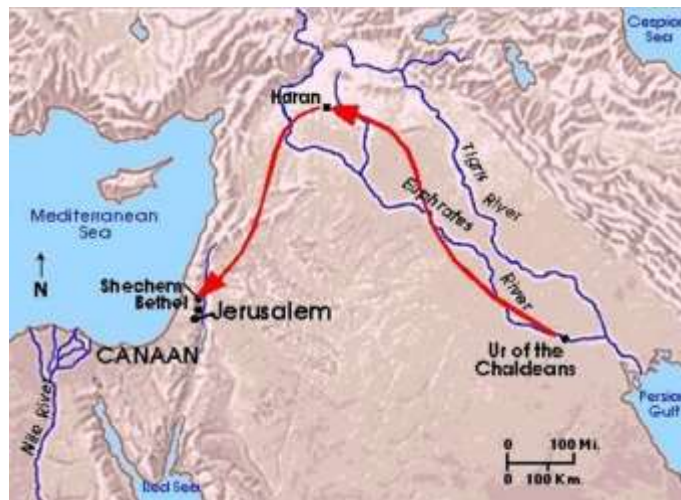
Ledenadministratie

U kunt uw vragen/opmerkingen richting het Kerkelijk Bureau kwijt via het postadres: Kerkelijk Bureau van de PG Leidschendam, Damhouderstraat 2/A, 2266 AS Leidschendam, via het e-mailadres: kb@pgleidschendam.nl of via (070) 327 98 21 en (070) 320 74 80. Wilt u het Kerkelijk Bureau inlichten over geboorte, overlijden, huwelijk en verhuizing?

Kindernevendienstnieuws

Verhalen vanaf zondag 3 september

Op deze zondag beginnen we met een nieuwe reeks verhalen. We gaan op reis! Noach, Abraham, Jozef, Mozes, Jozua en Ruth liepen heel wat af. Waar kwamen ze vandaan? Waar gingen ze heen? Elke zondag gaan we mee op reis en we zullen zien dat dit niet alleen in Israël was.

Bijvoorbeeld de reis van Abra(ha)m

Zondag 17 september

Dit is startzondag. Vanaf deze zondag vieren we elke week in één kerk de kerkdienst. Dat betekent dat er vanaf die dag ook nog maar één kindernevendienst is. Deze zondag drinken we na kerktijd eerst koffie/thee/limonade met wat lekkers erbij. Om elkaar (nog) beter te leren kennen hebben we na kerk nog wat leukjes bedacht. Eerst met elkaar nog een broodje eten, daarna nog wat spelletjes doen. Om twee uur gaan we dan weer naar huis. De (groot)ouders zijn ook van harte welkom.

De leiding van de kindernevendienst

Advertenties

want met afscheid
begint herinnering

Uitvaartcentrum

Leidschendam-Voorburg

Strandwal 1, 2265 AR Leidschendam-Voorburg

- 24 uur per dag vrij toegankelijk voor de nabestaanden

Uitvaartwinkel • Informatiecentrum

Damlaan 64, 2265 AP Leidschendam-Voorburg

- open maandag t/m zaterdag tussen 12.00 en 16.00 uur

Kantoor • Toonzaal grafmonumenten

Nieuwstraat 16-B, 2266 AD Leidschendam-Voorburg

Voor een waardevol afscheid

met zorg en respect

afgestemd op

ieders persoonlijke

wensen.

070-3202040

www.vdhuz.nl

In de schijnwerpers

De kerkdienst op de boerderij van Arie Breedijk in Stompwijk

Wat een geweldig initiatief om een zomerse kerkdienst nu eens in de wei te houden. Vorig jaar voor het eerst, zittend op stobalen, de bladmuziek van de organist wapperend in de wind, onze enthousiaste Maarten achter een wel heel bijzondere preekstoel. Wat was het bijzonder om te zingen in de open lucht!

Dit jaar had ik dienst als ouderling en ik verheugde me erop. In verband met de onzekere weersomstandigheden was besloten om een schuur te gebruiken. Op mijn opmerking dat hij de moeite genomen had om alles eruit te halen haalde Arie zijn schouders op. Een boer in hart en nieren dus, niet voor een kleintje vervaard. Hulde aan de initiatiefnemers en vrijwilligers die deze buitengewone dienst tot een groot succes hebben gemaakt! Gelukkig was het droog want er moesten vele stobalen aangerukt worden als extra zitplaatsen buiten.

We werden ontvangen met koffie en eigen baksels en de mensen bleven maar toestromen. Met de auto, op de fiets vlogen ze vanaf de dijk naar beneden.

Er zijn rond de honderd bezoekers geweest en de sfeer was fijn, iedereen was blij. We hebben onder leiding van Johan Groen op zijn keyboard prachtige liederen gezongen.

Maarten had zijn preek niet beter kunnen doen, geïnspireerd op Jesaja 11. Het ging over de oorspronkelijke wereld, zoals God hem bedoeld had en over de ruwe wereld waarin wij leven, hopen op die nieuwe wereld waarin alle mensen en dieren op aarde weer in vrede en liefde met elkaar samenleven. Dat wij de hoop naar ons mogen toetrekken om hierin te geloven. Op dat moment scheen er vanuit het dakraam van de schuur een zonnestraal op Maarten, een teken dat dit het is, de vreugde dat wij, gemeenteleden uit de drie kerken, samengekomen waren om naar deze woorden te luisteren.

De kindernevendienst had als toepasselijk onderwerp Het Verloren Schaaap, de kinderen mochten met schapenwol een schaapje maken.

Na de dienst werd er nog lang gepraat op het volle erf, onder het genot van koffie met overvloedig lekkers.

Arie, van harte bedankt dat jij jouw domein beschikbaar hebt willen stellen en het werk dat je hieraan besteed hebt!

Annelies van Markwijk